

EKSEMPEL PÅ ANALYSE AF PRAKSIS- FORTÆLLING

Af Margrethe Hjerrild

Eksempel på praksisfortælling

<https://laeremiddel.dk/viden-og-vaerktoejer/datakodning-analyse-og-fortolkning-af-empiriske-data/studieeksempler/>

Eksempel 1

Praksisfortælling er analyseret i forbindelse med 1. praktik på 2. semester på pædagoguddannelsen - eksempler stammer fra et interview omkring en udvalgt praksisfortælling og fremgår her i et redigeret format.

Beskrivelsen af fortællingen

Mødet med Morten

Morten er en ung mand med nedsat funktionsevne, som jævnligt kommer på bostedet i aflastning nogle timer om ugen. Morten har et stort behov for at have kontrol, men magter ikke alt for strukturerede aktiviteter. Morten har ikke været på bostedet i lang tid, men kommer igen i nogle aflastningstimer, da moderen har behov for at tage sig af en syg bedstefar.

Jeg [pædagogstuderende] møder Morten for anden gang. Vi sidder i stuen i sofaen sammen og vi kigger i en hjemmelavet bog, der omhandler Mortens afdøde far og de ting som Morten ofte lavede sammen med sin far. Der er billeder fra Mortens fars begravelse samt en kort beskrivelse af, hvordan begravelsen foregik.

Morten fortæller mig om sin far og viser mig billederne i bogen. Mortens far har betydet meget for Morten, og Morten er god til at dele de minder, han har om sin far. Der er tidspunkter, hvor Morten taler uden egentlig, at bemærke, at jeg er til stede, og han er ikke altid opmærksom på, at jeg responderer på hans fortælling. Han virker overstimuleret og begynder efterhånden at snakke hurtigt og virker uopmærksom på omgivelserne.

Analyse og fortolkning

Mit formål er at få en samtale i gang med Morten for at danne relationen til ham. Jeg har sat mig for at have en samtale med Morten om noget, som betyder meget for Morten.

Jeg undrer mig over, hvor selektiv Morten er i andre situationer, og at han alligevel har taget så godt imod mig. Jeg havde en forventning om, at det ville være svære at komme ind på livet af Morten.

Hvad handler praksisfortællingen om set fra borgerens perspektiv?

I fortællingen har Morten mulighed for at spejle sig i et andet mandligt forbillede, og han har mulighed for at være en-til-en med mig, hvor han får mulighed for at tale uden at blive afbrudt eller afsporet i sin talestrøm.

Hvilke udfordringer ser du – hvad har du behov for at lære i tilknytning til denne slags situationer?

Jeg synes det svært at skabe en tillidsfuld relation på de kun 7 uger, som praktikken varer. Det er begrænset, hvor meget man kan på den korte tid. I denne sammenhæng har jeg behov for at finde ud af, hvordan jeg bedst støtter Morten i sin bearbejdning af tabet af sin far.

Jeg ser det endvidere som en stor udfordring at læse Mortens signaler. Morten virker ofte glad, og det er svært at læse, hvor længe og hvor meget Morten egentlig kan rumme af de svære samtaler. Når jeg har samtaler med Morten, skal jeg være mere opmærksom på, hvor længe Morten befinder sig i et egentligt flow, og hvornår Morten bliver udtrættet og har brug for pause.

Hvilke faglige begreber og teorier kan forklare det, der er på spil i praksisfortællinger?

For bedre at forstå Morten vil jeg gerne læse hans VISO-udredning. Det kan give mig nogle værktøjer til at vide, hvad Morten som sådan har brug for, og hvor mange pauser han skal bruge i div. aktiviteter. Jeg har viden om low arousal-principperne, som jeg kan anvende til at skærme Morten.

Sammenfatning

Hvilke lærings-/udviklingsmuligheder ser du for borgeren?

Jeg oplever, at Morten har stor glæde af, at kunne være en-til-en en gang imellem, hvor der er ro omkring ham til, at han kan få talt om det, som han har behov for. Det har været en stor sorg for ham at miste sin far, og han har behov for at dele sine minder og tanker med nogen.

Hvordan du kan arbejde videre?

Da Morten netop har mistet sin morfar, overvejer jeg at lave en ny bog eller et tillæg til den allerede eksisterende bog. Derigennem vil vi kunne få en dybere snak om familieforhold og dets betydning. Jeg vil i den sammenhæng tage udgangspunkt i Mortens nærmeste udviklingszone i forhold til, hvilke krav jeg kan stille til ham, når vi skal udarbejde bogen.

Eksempel 2

Det følgende eksempel illustrerer, hvordan du kan analysere praksisfortællinger med et tydeligt teoretisk fundament, hvor der har været et særligt sigte i den metodiske tilgang, som har omhandlet at belyse bestemte fænomener i pædagogisk praksis. Eksemplet stammer fra et bachelorprojekt.

Karsten og Emils leg

Jeg observerer på afstand, at de to drenge (Karsten og Emil på 3 år) er i gang med en leg. Karsten og Emil tager initiativet og bliver enige om at køre med samme legetøjsbil og skiftes til at køre med den. De to drenge prøver at få legetøjsbilen til at køre hele vejen ned ad en planke og de virker til at være i et godt flow og have det sjovt med udfordringen. Karsten og Emil laver motorlyde, når bilen kører og eksplosionslyde, når bilen falder ud over siden af planken, efterfulgt af en masse latter. De starter ud med at give hinanden plads til, på skift at køre med bilen. Emil er lidt bedre motorisk udviklet end Karsten og han kan derfor hurtigere nå ned til enden af planken, for at hente bilen og ofte når Emil at køre to gange, mens Karsten kun når at køre en enkelt gang. Ud fra Karstens trampen i jorden og klynkende lyde, kan jeg fornemme at Karsten bliver frustreret og det ender med, at legen bliver til en kamp om at komme hurtigst ned og tage fat i bilen, for at køre flest gange. Her har Emil en tydelig fordel, og der opstår en konflikt mellem dem. Herefter vælger jeg at blande mig i deres leg på grund af tidligere erfaringer, hvor Karsten kan komme til at være fysisk udadreagerende ved konflikter. Jeg kunne fornemme, at de ikke kunne løse konflikten på egen hånd, så jeg går hen til Karsten. Han råber, er sur og har tårer i øjnene. Jeg prøver at få både Karsten og Emil til at forklare, hvad der var sket og får dem til at lytte til hinandens perspektiver på konflikten. Karsten virker stadig frustreret, da han råber og prøver at få fat i Emil for at skubbe til ham. Efterfølgende gør jeg dem opmærksomme på, at det var godt fundet på med bilen og planken, og at det kan være svært at få bilen til at køre hele vejen ned. Både Karsten og Emil fortæller mig, at de begge to havde klaret det mange gange og på dette tidspunkt græder Karsten ikke længere og giver udtryk for at være interesseret i at prøve billegen igen. Da de begge to udelukkende kun er interesseret i den samme legetøjsbil, foreslår jeg, at de skiftes til at køre en tur med bilen ned af planken, som de gjorde i starten. Legen kommer i gang igen og jeg observerer dem igen på afstand.

Analyse af praksisfortællingen

Den følgende analyse er resultatet af en systematisk bearbejdning af praksisfortællingen.

I ovenstående praksisfortælling opstår der en leg, hvor Toft ville pege på, at der opstår en kultur af børn, fordi Karsten og Emils leg er selvinitieret, da de begge er både afsender og modtager, fordi de selv bestemmer rammer, regler og tematik (Toft, 2016). Her ser vi, at den voksne placerer sig uden for legen og observerer legens forløb [...] Vi ser i praksisfortællingen, at Emil bliver grebet af legens væsen, og legen bliver nu til et subjekt for Emil, som skaber andre regler undervejs (Tuft, 2016). Det ser vi, da det nu for Emil handler om at få bilen først, selvom begge drenge var enige om, at de skulle skiftes til at køre ned ad rampen. Emil befinder sig nu i legens etiske moment (Tuft, 2019). Han lever i nuet og bliver styret af legens væsen, som får ham til at glemme de sociale spilleregler. Disse nye regler gør, at Karsten bliver ekskluderet fra legen. Det kommer til udtryk ved, at Karsten tramper i jorden og udtrykker klynkelyde. Ved at Emil overtræder reglerne og dermed udelukker Karsten i legen, kan Karsten føle en indre tomhed og dermed få følelsen af ikke at kunne præstere (Tuft, 2016). Det kan tolkes, at Emil bliver grebet af legens væsen og derfor udelukker han Karsten (Tuft, 2016). På den måde kommer alt det, der før optog Emils fokus, til at blive trumfet af, at legen bliver til et subjekt, hvilket medfører at legen i dette øjeblik bliver det mest centrale for ham og går forud for legens ellers etiske moment (Tuft, 2019). Herefter føler den voksne sig nødsaget til at gribe ind og placere sig midt i legen, da han har en bekymring om, at situationen kan eskalere, grundet tidligere erfaring om at Karsten kan være udadreagerende (Tuft, 2016).

(Wiese & Hansen, 2020)

Det ovenstående eksempel på en analyse af en konkret praksisfortælling kan lede frem til nye handle- og deltagermuligheder i den pædagogiske praksis, hvor pædagogerne får nye perspektiver på f.eks. legen og de børn, der er optræder i fortællingen.

Litteratur

Bjerregaard-Laursen, J. O. (2021). *Mødet med Morten* [Upubliceret praksisfortælling]. UCL Erhvervsakademi og professionshøjskole.

Wiese, J. & Hansen, D. T. C. H. (2020). *Betydningen af pædagogens placering i børns selvinitierede leg* [Upubliceret bachelorprojekt]. VIA University College.